

Μια συγκλονιστική εμπειρία η συνάντηση με τη Νεσιέ Γιασίν

ΜΙΛΑ ΣΤΗ «Ν» Η ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΔΑ ΕΛΛΗ ΠΑΙΟΝΙΔΟΥ

Η Νεσιέ Γιασίν, ο Μεχμέτ Γιασίν κι η μικρότερη αδελφή τους με την Έλλη Παιονίδου

Είναι γνωστό από δημοσιεύματα στον Τύπο πως η λογοτέχνιδα Έλλη Παιονίδου είχε στη διάρκεια επίσκεψης της στο Λονδίνο συνάντηση με την Τουρκοκύπρια ποιήτρια Νεσιέ Γιασίν. Η Νεσιέ Γιασίν είναι πολύ γνωστή στο αναγνωστικό μας κοινό από το ποίημά της «Η δική μου η πατρίδα έχει μοιραστεί στα δύο» που μελοποιήθηκε από το συμπατριώτη μας συνθέτη Μάριο Τόκα.

Με την Έλλη Παιονίδου είχαμε μια συνομιλία στη προσπάθειά μας να μεταφέρουμε κάποιες στιγμές από τη συγκλονιστική αυτή εμπειρία που είχε από τη συνάντησή της με τη Νεσιέ Γιασίν.

«Ν»: Στο τελευταίο σας ταξίδι στην Αγγλία είχατε μια συνάντηση με την Τουρκοκύπρια ποιήτρια Νεσιέ Γιασίν. Μπορείτε να μας πείτε λίγα λόγια γι' αυτή σας την εμπειρία;

ΑΠ: Θα ήθελα να πω ότι εκτός βέβαια και από τη Νεσιέ Γιασίν συναντηθήκαμε και με άλλους Τουρκοκύπριους ποιητές, αλλά η συνάντησή με τη Νεσιέ Γιασίν ήταν μια συγκλονιστική εμπειρία. Δέκα χρόνια μετά από την γνωριμία μας, από τον καιρό που βρήκαμε τα πρώτα της ποιήματα σ' ένα τουρκικό περιοδικό της Κωνσταντινούπολης το Σαντέμει. Τότε είχα μεταφράσει με χίλιες δυό δυσκολίες και με τη βοήθεια ανθρώπων που μιλούσαν τα τουρκικά, αυτά τα ποιήματα και ειδικά το «Η δική μου η πατρίδα έχει μοιραστεί στα δύο». Από εκείνο το καιρό είχαμε μια αλληλογραφία κατά διαστήματα μέσο τρίτων χωρών, αλλά ποτέ δεν είχαμε συναντηθεί πρόσωπο με πρόσωπο με τη Νεσιέ Γιασίν. Ετσι για μένα αλλά και για εκείνη πιστεύω ήταν πραγματικά συγκλονιστική η εμπειρία.

Συνέπεσε να περάσουμε από το Λονδίνο ενώ βρισκόταν και η Νεσιέ τυχαία εκεί. Το ανακάλυψαμε μέσω τρίτων φίλων και συναντηθήκαμε. Πέρα όμως από τη προσωπική συνάντηση, έτσι στα

πολύ γρήγορα με τη συνεργασία Ελληνοκυπρίων και Τουρκοκυπρίων φίλων εκεί, κατορθώσαμε να οργανώσουμε μια βραδιά στην οποία απαγγείλαμε κι εκείνη κι εγώ τα ποιήματά μας. Απαντήσαμε επίσης και σε ερωτήσεις του ακροατηρίου, που ήσαν Ελληνοκύπριοι, Τουρκοκύπριοι και Αγγλοι φίλοι της Κύπρου.

«Ν»: Από την εμπειρία σας αυτή αντιλαμβανόμαστε ότι διαμορφώσατε κάποια άποψη για το ρόλο που μπορεί να παίξει η Τέχνη στη διαμόρφωση κλίματος φιλίας μεταξύ Ελληνοκυπρίων και Τουρκοκυπρίων εφόσον εσείς μέσα από την προσωπική σας εμπειρία, φιλία και αλληλογραφία κατορθώσατε να φτάσετε στο επίπεδο μιας συνάντησης και μάλιστα όχι μόνο προσωπικής, αλλά συνάντησης Ελληνοκυπρίων και Τουρκοκυπρίων.

ΑΠ: Το είπαμε και το ξαναλέμε ότι στις δύσκολες στιγμές που περνά η Κύπρος ένας πολύ αποφασιστικός παράγοντας που θα μπορούσε να βοηθήσει και να ενισχύσει και το πολιτικό πρόβλημα ακόμα, είναι ο πολιτιστικός παράγοντας. Προσωπικά έχω την άποψη ότι μέσα από τον πολιτιστικό τομέα, μέσα από τον τομέα της δημιουργίας, της κουλτούρας, όχι μόνο της λογοτεχνίας και της ποίησης, αλλά όλων των μορφών τέχνης (κινηματογράφος, τηλεόραση, μουσική) μπορούμε και πρέπει να ξαναστήσουμε τους δεσμούς με τους Τουρκοκύπριους. Είναι ο πιο συγκεκριμένος και ο πιο πρακτικός τρόπος αλλά και ο πιο αποφασιστικός για να μπορέσουμε να δημιουργήσουμε κάποιους δεσμούς, που κάποια στιγμή ίσως και να βοηθήσουν και στο πολιτικό πρόβλημα.

Δεν είναι δηλαδή απαραίτητο να περιμένουμε πρώτα να λυθεί το πολιτικό πρόβλημα για να αρχίσουμε τις επαφές. Αντίθετα, αυτές οι επαφές ανάμεσα στις δυο κοινότητες πρέπει οπωσδήποτε να γίνουν. Και αυτή δεν είναι άποψη μόνο δική μου. Ήταν άποψη και των Τουρκοκυπρίων που βρίσκονταν εκεί, των ποιητών,

των λογοτεχνών, οι οποίοι αισθάνονται πολύ απομονωμένοι στον Τουρκικό τομέα με τη καταπίεση που υφίστανται. Νοιώθουν ότι πρέπει να βρούμε τρόπους να επικοινωνήσουμε οι δυο κοινότητες. Αυτά ήταν κάτι που επαναλάμβαναν συνεχώς. Και αν για μας είναι δύσκολη αυτή η επικοινωνία από πρακτικής άποψης, γι' αυτούς είναι διπλά δύσκολη γιατί έχουν και την τρομοκρατία και τον φόβο της καταπίεσης και του φασισμού που ζούν καθημερινά.

«Ν»: Στη συνάντησή που είχατε στο Λονδίνο παρευρίσκονταν βασικά λογοτέχνες;

ΑΠ: Ναι, ήταν άνθρωποι λογοτέχνες που ζούν στα κατεχόμενα και ήρθαν στο Λονδίνο.

«Ν»: Ποιά μηνύματα στέλνουν αυτοί οι άνθρωποι για τη ζωή στα κατεχόμενα και για το ρόλο που προσπαθεί να παίξει ο καλλιτέχνης και οι προοδευτικοί άνθρωποι που θέλουν να ξαναστήσουν τη φιλία μεταξύ Ελληνοκυπρίων Τουρκοκυπρίων;

ΑΠ: Αυτοί οι άνθρωποι κάνουν αγώνα πιάτοιο θα έλεγα, διότι όπως είπα και πριν υφίστανται την καταπίεση της χούντας του Ντενκτάς, αλλά και την καχυποψία κάποιων σωβινιστικών στοιχείων. Ωστόσο αυτά τα παιδιά κάνουν τον αγώνα τους και επειδή είναι καλλιτέχνες πραγματικοί, πολύ μεγάλοι: για παράδειγμα ο Μεχμέτ Γιασίν είναι βραβευμένος με το βραβείο της Τουρκικής Ακαδημίας. Παρ' όλο που ο ίδιος διώκτηκε από τη Τουρκία το βιβλίο του εκδόθηκε τρεις φορές. Ετσι όταν η Τέχνη είναι μεγάλη

και αγγίζει τους ανθρώπους τότε μπορεί να επιτελέσει πολύ μεγάλο ρόλο έστω και αν καταπιέζεται. Υπάρχουν εξάλλου πολύ μεγάλα παραδείγματα. Ο Ναζίμ Χικμέτ ενώ ήταν απαγορευμένος αυτή τη στιγμή διαβάζεται και εμπνέει το λαό της Τουρκίας. Μιλούμε πάντα για τους προοδευτικούς Τούρκους και τους Τουρκοκύπριους.

Πρέπει να σας πω μάλιστα ότι οι Τουρκοκύπριοι προσπαθούν να οργανώσουν κι άλλες τέτοιες εκδηλώσεις: όπως το σεμινάριο με θέμα «Η Τουρκοκυπριακή ταυτότητα στη λογοτεχνία». Σ αυτό το σεμινάριο πήραν μέρος επιστήμονες Τουρκοκύπριοι νέοι, οι οποίοι ανέπτυξαν επιστημονικά τις θέσεις ότι είναι Κύπριοι, Τουρκικής βέβαια καταγωγής, αλλά έχουν πατρίδα τη Κύπρο και ξεχωρίζουν από τους Τούρκους της Τουρκίας, τους εποίκους ή τους στρατιώτες της Αγκυρας, τους εισβολείς του Αττίλα.

Αυτά τα πράγματα είναι πολύ σημαντικά και πρέπει να τα εκμεταλλευτούμε. Εγώ πιστεύω ότι και στην ίδια την Κύπρο μπορούν να γίνουν εκδηλώσεις, με τις πρωτοβουλίες, των νεολαϊστικών για παράδειγμα οργανώσεων. Η ΕΔΟΝ μπορεί να πρωτοβουλιάρη να διοργανώσει ένα σεμινάριο και να καλέσει και Τ/Κ. Στο κάτω-κάτω αν δεν τους αφήσει ο Ντενκτάς θα μείνει αυτός εκτεθειμένος.

«Ν»: Όπως έγινε και όταν η ΕΔΟΝ τον περασμένο χρόνο διοργάνωσε πολιτιστικό συμπόσιο στο οποίο κλήθηκαν να πάρουν μέρος και Τ/Κ. Δυστυχώς ο Ντενκτάς δεν τους επέτρεψε, όμως το μήνυμά τους στάληκε προς το συμπόσιο.

ΑΠ: Ολ' αυτά μπορεί βέβαια να τα κάμει και η πολιτεία. Το Υπουργείο Παιδείας για παράδειγμα, μπορεί να διοργανώσει ειδικά σεμινάρια πάνω σ' αυτά τα θέματα της ταυτότητας, του πανεπιστημίου. Αν πραγματικά θέλουμε να πλησιάσουμε τους Τ/Κ υπάρχουν πάρα πολλοί τρόποι. Οι δικαιολογίες ότι υπάρχουν δυσκολίες κλπ λέγονται απλώς για να μην ανοίξουμε αυτούς τους δρόμους. Ο τρόπος υπάρχει και δεν είναι ανάγκη να είναι πολιτικός. Ούτε πρέπει να λύσουμε πρώτα τα πολιτικά προβλήματα. Μπορούν να είναι άλλοι δρόμοι που δεν αγγίζουν το πολιτικό.

«Ν»: Η Νεσιέ Γιασίν έχει γράψει άλλα έργα τα οποία μπορούμε να περάσουμε στο αναγνωστικό κοινό της Κύπρου, έτσι ώστε ο λαός μας να γνωρίζει την Τ/Κ ποίηση και να αναπτύσσονται οι δεσμοί μας;

ΑΠ: Σίγουρα, έφερα μαζί αρκετά ποιήματα και της Νεσιέ Γιασίν και άλλων προοδευτικών Τ/Κ ποιητών. Ελπίζω να μπορέσουμε να τα μεταφράσουμε και να τα δημοσιεύσουμε στον Τύπο.

«Η ΧΙΛΗ ΘΑ ΝΙΚΗΣΕΙ»

ΑΠΟ ΤΟ ΘΕΑΤΡΙΚΟ ΟΜΙΛΟ «ΑΝΑΓΕΝΝΗΣΗ» ΤΣΕΡΙΟΥ

Ο Θεατρικός Όμιλος «ΑΝΑΓΕΝΝΗΣΗ» Τσερίου παρουσιάζει σε επίσημη πρώτη το έργο του Χουάν Φοντόν «Η ΧΙΛΗ ΘΑ ΝΙΚΗΣΕΙ».

Η πρεμιέρα του έργου θα δοθεί σήμερα 11/7/1987, στις 8.30 μ.μ. στο Πολιτιστικό Κέντρο Βλαδίμηρος Καυκαρίδης (πρώην Βαρνακίδη).